

KANNANOTTO RUNNIN KOULUN JA VARHAISKASVATUKSEN TILANTEESEEN

Kouluverkkokonsulttien tekemän ehdotelman mukaan, Runnin koulu lakkautettaisiin vuonna 2027. Tämä olisi koko Runnin yhteisölle valtava isku ja voitaisiin jopa puhua mahdollisesta kuoliniskusta koko kylälle. Runnin koulun vuokra-aika on vuoteen 2030 saakka. Jos koulu suljetaan ennen tuota, niin eikö nuo vuokramenot ole hieman hukkaan heitettyä rahaa. Runnin koulun kulujen arvioinnissa olisi hyvä myös huomioida, että aiemmat koulun rakennuskulut olivat hyvin minimaaliset ja koulusta maksetaan vain vuokraosuutta. Jos vuokran osuus on 240 000€ kymmenen vuoden aikana, niin kokonaishinnaksi rakennukselle tulee 2,4 miljoonaa. Tämä on huomattavasti taloudellisempi, kuin vaikka uusien kivijalkakoulujen rakentaminen. Ministeriö on linjannut, että perusopetukseen on panostettava eikä säästöjä saa kohdistaa kouluihin. Mitä tekee lisalmi?

Sulkemisen perusteina olisi pienet oppilasmäärät. Runnilla olisikin hyvin tilaa lisäoppilaille, kun lähimmillä kouluilla on suuret ryhmäkoot ja riittämättömät tilat. Kaupungin sisäisillä päätöksillä voisi oppilaaksiottoalueiden rajoja muuttaa ja tuoda oppilaita Runnille. Näiden oppilaiden koulukyyti ei merkittävästi pitenisi eikä myöskään kulut, verrattuna siihen, että lapset kuljetettaisiin Runnilta lisalmen keskustaan kouluun. Runni houkuttelisi myös lapsiperheitä muuttamaan, mutta tällä hetkellä ilmassa roikkuvat uhkakuvat, kuten puuttuvat päivähoitopalvelut sekä pelko koulun lakkautuksesta jarruttavat muuttoa.

Nuoret perheet joutuvat asumaan ahtaasti, kun ei ole varaa rakentaa keskustaan ja haaveissa oleva muutto kylille kaatuu puuttuviin palveluihin. Ahtaasti asuminen on yksi asia, mikä tulee lisääntymään, jos pienistä kylistä poistuu lastenhoito- ja koulupalvelut. Lapsiperheet ovat pakotettuja muuttamaan keskustaan, pienempiin asuntoihin. Tämä aiheuttaa myös taloudellista haastetta, kun omistusasunnosta ei välttämättä pääse eroon. Sotkanetin mukaan lisalmen oli vuonna 2022 ahtaasti asuvia lapsiperheitä 26.5% kaikista lapsiperheistä. Lukuna tämä on naapurikuntiin verrattuna hyvä, mutta prosentit tulee nousemaan. Jo nyt lapsiperheitä on joutunut muuttamaan pois Runnilta hoitopaikkojen puutteen vuoksi. Runnilta kulkee tällä hetkellä 14 lasta hoidossa joko lisalmen keskustassa tai Kiuruvedellä. Lisäksi useampi lapsi perhe etsii potentiaalisia asuntoja Runnilta, joten tämäkin lukui saattaa hyvinkin kasvaa. Kyläyhdistys on asiasta tiedustellut ja saanut vastauksen, että jos Runnilta löytyy perhepäivähoitaja ja saa ryhmän täyteen, niin hänet otetaan palvelun piiriin. Tämän asian järjestäminen ei kuitenkaan taida olla kyläyhdistyksen tehtävä. Hoitopaikkojen puute lisää eriarvoisuutta lapsiperheiden kesken, tämän vuoksi Runnille on saatava päivähoitopalvelu.

Runnilta, kun päiväkotia lopetti toiminnan, joutui useampi lapsiperhe muuttamaan lähemmäksi palveluita, vaikka olisivat muuten viihtyneet hyvin Runnilla. Esikoulun siirtyminen keskustaan, tekee eskarilaisille päivästä huomattavasti pidempää, kuin muilla. Pahimmassa tapauksessa eskarilainen joutuisi hyppäämään koulukyytiin jo klo 6.30 jälkeen ja olisi vasta ennen klo15 kotona. Tämä ei ainakaan lapsen hyvinvointia lisää.

Varhaiskasvatuksen työntekijät ovat tuoneet esiin sen, että suuret ryhmäkoot varhaiskasvatuksessa uuvuttaa, niin työntekijät, kuin lapset. Käytösongelmat kasvavat suurissa ryhmissä ja ne tuovat kouluun siirtyessä ison haasteen oppimiselle.

Koulun merkitys kylille on varsin suuri. Koulut ovat usein kylän keskuksia, jossa on harrastus- liikuntamahdollisuuksia sekä kokoontumispaikkoja. Kylien identiteettiin vaikuttaa, jos tämä kylän sydän lakkautetaan. Esimerkiksi Runnin koululla järjestetään lapsille sporttarikerhoa sekä 4H kerhoa. Nämä ovat monelle lapselle ainoat ohjatut harrastusmahdollisuudet, koska vanhemmilla ei välttämättä ole mahdollista

kuljettaa keskustan kerhoihin. Esimerkiksi Iisalmen palkittu IHMe-harrastusmalli ei totetuisi, jos lapsi on kuljetusoppilaana, koska ei voisi jäädä keskustaan harrastuksiin puuttuvan kyydin vuoksi. Iisalmen kaupungin virallisia tavoitteita on lisätä lasten nuorten liikkumismahdollisuuksia eri keinoin. (Lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2022-2025) Kyläkoulujen ja sitä myötä ainoiden liikuntaharrastuspaikkojen lakkautus sotii pahasti tätä suunnitelmaa vastaan. Kouluterveyskyselyn mukaan pohjois-Savon lapset ovat erittäin huonokuntoisia, eivätkä harrasta liikuntaa riittävästi. Jo pidemmän aikaa on ilmoitettu, ettei kaupungin kannata ylläpitää esimerkiksi hiihtolatuja Runnille. Kuitenkin joka vuosi ihmiset toivovat, että keskustasta tulisi latu Runnille. Tällä hetkellä lyhyet latuosuudet kylällä ovat usein talkootöiden tulos. Tämä on myös varsin eriarvoista kohtelua syrjemmässä olevia kyliä kohtaan, sillä keskustassa latuja riittää hyvin. Nämä ladut toimisivat kesäisin myös maastopyörälenkkeinä, mitkä olisivat taatusti varsin kovalla käytöllä. Lisäksi liikuntasalit toimivat kaikille ikäryhmille mahdollisina liikuntapaikkoina. Runnin seudun kyläyhdistys on vuosia tarjonnut kyläläisille kahdesti viikossa mahdollisuuden kahden tunnin harrastevuoroon. Lisäksi talvisin ulkojaa on aktiivisessa käytössä ja sama kaukalo tarjoaa kesällä jalkapallo sekä tennismahdollisuudet. Nyt järjestelyjen alla on lapsille suunnattu ilmainen liikuntavuoro. Nämäkin mahdollisuudet katoaisivat koulun lakkauttamisen jälkeen.

Kyläkoulujen pienemmät ryhmäkoot ovat taloudellisesti kalliimpia ylläpitää, mutta pienissä ryhmissä, jokainen lapsi tulee huomioitua ja mahdolliset oppimisen ongelmat huomataan helpommin. Erään opettajan mukaan, Iisalmen keskustan uudessa oppimisyksikössä oli ollut 70kpl 1.-2.-luokkalaista samassa tilassa ja tilaan oli jouduttu rakentamaan katsomo, että kaikki saisivat istumapaikan. Miten tällainen oppimisympäristö on hyväksi lapselle- ja hänen oppimiselleen. Lisäksi työntekijät kuormittuvat valtavasti vastaavassa ympäristössä. Isoissa ryhmissä hiljaiset oppilaat jäävät helposti huomioitta ja saattavat syrjäytyä. Pienissä yksiköissä nuoren on helpompi olla oma itsensä, eikä tarvitse muokkautua vielä muiden määräämään muottiin. Eli suomennettuna lapset saisi olla lapsia.

Isommissa alakouluyksiköissä on jouduttu jopa sulkemaan vessoja, koska oppilaat ovat sähkötupakoineet siellä. Edelleenkin ei pienet yksiköt takaa turvaa näistäkään ongelmista, mutta niiden selvittely ja niihin puuttuminen on huomattavasti helpompaa.

Jos nuori ehtii syrjäytyä, isojen koulu- tai päivähoitoyksiköiden tuottamat säästöt valuvat moninkertaisina viemäriin. Yhden syrjäytyneen nuoren hinta yhteiskunnalle on noin 1,2miljoonaa euroa. Tämän on Valtiontalouden tarkastusvirasto laskenut.

Siksi vaadimme, että koulu- ja varhaiskasvatuksesta päättävät henkilöt miettivät hyvin tarkkaan, ennen kuin tekevät kyläkouluja sulkevia päätöksiä. Iisalmen hyvinvointisuunnitelmissa nostetaan esille asukkaiden hyvinvoinnista huolehtiminen, iästä, sukupuolesta ja taloudellisesta tilanteesta riippumatta. Moni säästö voi näyttää hyvältä talouden puolelta, mutta pitkällä aikavälillä lapsien kustannuksella tehdyt säästöt kumoavat itsensä ja tuottavat vain suurempia menoeriä. On puhuttu, että Iisalmen väkimäärä pienenee koko ajan, mutta olisiko tuohon mahdollista vaikuttaa panostamalla asukkaiden hyvinvointiin, laajemminkin kuin keskustan alueella. Pitäisikin palveluiden lakkauttamisten sijaan keskittyä siihen, miten ihmisiä saadaan muuttamaan Iisalmeen ja ne ovat toimivat palvelut ja edullinen asuminen. Tällöin IHMEELLINEN IISALMI-slogan ei saisi sarkastista sävyä. Eriarvoisuus ihmisten välillä, pelkästään asuinpaikan vuoksi, voi olla kynnyskysymys, kun mietitään tulevaa asuinkuntaa. Iisalmen kaupunki ei olisi mitään, ilman toimivia, elinvoimaisia ja aktiivisia kyliä ja niiden asukkaita.

Runnin koulun vanhemmat & Runnin seudun kyläyhdistys